

**Свідлова К. Я., студентка
Бережна О. О., ст. викладач
Національний університет «Запорізька політехніка»**

СТИЛІСТИЧНИЙ АСПЕКТ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛІЙСЬКОЇ ВОЄННОЇ ЛЕКСИКИ

Стилістичний аспект перекладу полягає у правильному виборі лексико-граматичних засобів відповідно до загальної функціонально-комунікативної спрямованості оригіналу з урахуванням існуючих літературних норм мови, якою виконується переклад. Перекладач повинен прагнути передати матеріал оригіналу, використовуючи українські відповідники, нейтралізуючи українською мовою наявну в оригіналі зайву образність і жаргонні елементи [2, с. 156].

Військову лексику поділяють на три основні групи: військову термінологію, що позначає поняття, які пов'язані з військовою справою, збройними силами; військово-технічну термінологію, яка включає науково-технічні терміни; емоційно-забарвлену військову лексику, яка часто вживається в розмовній мові військовослужбовців. Склад

сучасної військової та військово-технічної термінології безперервно змінюється за рахунок випадіння певних слів, зміни значень, поповнення новими термінами, наприклад, в зв'язку з появою і розвитком нових зразків озброєння та бойової техніки. Утворення військових термінів відбувається наступними способами: морфологічним, включаючи афіксацію (maneuverability), словоскладанням (target-seeking), конверсію (to mortar), аббревіацію (FEBA, ROAD), лексико-семантичним (Pentagon — назва будівлі міністерства оборони США, американська вояччина), зміною значення (acquisition найчастіше мало значення «придбання», а тепер «виявлення цілей»), розширенням значення (to/go land — означало «висаджуватися на берег», а тепер «здійснювати посадку на будь-яку поверхню, включаючи воду і небесне тіло»), звуженням значення (cruiser раніше означало «будь-який корабель, що знаходиться в плаванні», а зараз «крейсер»), шляхом запозичення як з інших галузей науки і техніки (strut), так і з інших мов (bunker, Blitzkrieg — з німецької, aide de camp — з французької, mechanized rifle division — калька з російської) [1, с. 247]. Разом з однозначними термінами, що мають точні та чіткі семантичні межі, вживаються і багатозначні терміни, наприклад, термін «security» означає «охорона, бойове забезпечення, контррозвідка», термін «armor» — «броня, бронетанкові війська, танки», а «unit» і «command» мають до десяти і більше значень [3, с. 68], тому багатозначність навіть однокомпонентних термінів ускладнює їх правильний переклад, адекватність якого повністю залежить від контексту і ситуації. З точки зору труднощів розуміння та перекладу військові терміни можна підрозділити на три групи:

1. Терміни, що позначають реалії іноземної дійсності, наприклад: field hospital — польовий госпіталь, chief of staff — начальник штабу, recoil brake — гальмо відкату. При перекладі українською в якості еквівалента може використовуватися український термін, форма якого пов'язана з формою англійського терміна: army — армія, general — генерал; в якості еквівалента використовуються український термін, форма якого не пов'язана з формою англійського терміна: rifle — гвинтівка, company — рота. Багатоконпонентні англійські терміни перекладаються українськими термінами, компоненти яких збігаються за формою та значенням з компонентами англійського терміна: antitank artillery — противотанкова артилерія; загальне значення багатоконпонентного англійського терміна може повністю збігатися з аналогічним українським терміном, але окремі його компоненти відрізняються від компонентів українського еквівалента: flame thrower — вогнемет, mine detector — міношукач [5, с. 72].

2. Терміни, що позначають реалії іноземної дійсності, відсутні в українській дійсності, але мають загальноприйняті українські термінологічні еквіваленти: headquarters and headquarters company —

штаб і штабна рота. Адекватний переклад таких термінів досягається шляхом підбору відповідних українських аналогів шляхом адекватної заміни [5, с. 39].

3. Терміни, що позначають реалії іноземної дійсності, які відсутні в українській і не мають загальноприйнятих українських термінологічних еквівалентів: *alert hangar* – ангар вильоту по тривозі. Зазвичай переклад цієї групи термінів здійснюється шляхом опису значення англійського терміну: *attack problem* – тактичне завдання з ведення наступального бою; дослівного перекладу: *general staff* – спільний штаб, *first lieutenant* – перший лейтенант; часткової або повної транслітерації: *master sergeant* – майстер-сержант; транслітерації та дослівного перекладу: *chief master sergeant* – головний майстер-сержант; транскрибування: *captain* – кептен, *commander* – командер.

Основна помилка при перекладі військових термінів полягає в тому, що перекладачі прагнуть знайти буквальну відповідність іноземному терміну до українських. Такий підхід є не зовсім правильним, тому, що по-перше, стирається специфіка реалій іноземної армії, а по-друге, може виникнути помилка в зв'язку з тим, що ці терміни можуть виражати поняття, характерні тільки для цієї армії, і тому не відповідати реаліям, прийнятим в українській армії [4, с. 386].

Література

1. Аракин В. Д. Сравнительная типология английского и русского языков. Л. : Просветительство, 1979. 398 с.
2. Виноградов В. С. Введение в переводоведение: Общие и лексические вопросы. М. : ИОСО ПАО, 2001. 233 с.
3. Даниленко В. П. Лингвистический аспект стандартизации терминологии. М., 1993. 127 с.
4. Драко М. В. Чтение и перевод английской научной и технической литературы. Мн. : Попурі, 1997. 608 с.
5. Латишев Л. К. Перевод: проблемы, теории, практики и методики преподавания. М. : Просвещение, 1988. 160 с.